

Sygn. akt II Ca 304/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Grzesik
Sędziowie:	SO Sławomir Krajewski SR del. Tomasz Szaj (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Dorota Szlachta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 listopada 2013 roku w S.

sprawy z powództwa **S. B.**

przeciwko **Z. R.**

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego wydanego w sprawie VI Nc 586/01 Sądu Rejonowego w Myśliborzu

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyrok Sądu Rejonowego w Myśliborzu

z dnia 28 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 146/11

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie przed sądem rejonowym w całości i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Myśliborzu do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt II Ca 304/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 grudnia 2012 roku, sygn. akt I C 146/11, Sąd Rejonowy w Myśliborzu oddalił powództwo S. B. przeciwko Z. R. o pozbawienie tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Myśliborzu z dnia 28 września 2001 r. wydanego w sprawie sygn. akt VI Nc 586/01.

Powyższy wyrok Sąd Rejonowy wydał na podstawie następujących ustaleń faktycznych:

W dniu 28 września 2001 roku Sąd Rejonowy w Myśliborzu Wydział VI Cywilno- Karny wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym zasądając od S. B. na rzecz Z. R. kwotę 300,00 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 10% dziennie od dnia 21 maja 2001 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 15,00 złotych tytułem kosztów

postępowania w terminie dwutygodniowym od doręczenia nakazu albo wniósł w tym terminie do tutejszego Sądu sprzeciw.

Na wniosek powoda oraz na podstawie tytułu wykonawczego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Myśliborzu L. W. wszczął i prowadził postępowania egzekucyjne pod sygnaturą Km 561/11.

W dniu 17 maja 2011 r. dokonał zajęcia ruchomości należących do S. B. - samochodu osobowego A. (...) o nr rejestracyjnym (...) o wartości 1.000,00 zł oraz samochodu osobowego F. (...) o nr rejestracyjnym (...) o wartości 24.000,00 złotych.

Przekazem pocztowym nadanym w placówce pocztowej w M. w dniu 23 maja 2011 r. powód przekazał na rzecz pozwanego kwotę 300,00 złotych. Pozwany dokonał zwrotu kwoty 300,00 zł w dniu 23 maja 2011 roku ze wskazaniem tytułu zwrot wypłaconych nieprawidłowo pieniędzy".

Powód świadczył usługi na rzecz pozwanego, m.in. na przełomie lipca i sierpnia 2006 r. powód przywiózł przyczepkę do D., dokonał przewiezienia czterech silników oraz pomoc w przewiezieniu auta zakupionego od świadka M. N.. Usługi powyższe były wykonane przez powoda na rzecz pozwanego. Powód za świadczone usługi nie otrzymał wynagrodzenia od pozwanego.

Jesienią 2001 roku pozwanego spotkał W. B. - ojciec powoda. W. B. wiedział o zobowiązaniu powoda. Zaproponował pozwanemu, iż dokona spłaty obowiązanu - kwoty głównej, za powoda. Pozwany odmówił i zażądał kwoty 600,00 zł. W. B. zgodził się na propozycję pozwanego proponując sporządzenie na okoliczność spłaty pożyczki stosownego dokumentu przed notariuszem. Pozwany wyraził zgodę, ale ostatecznie nie doszło do zawarcia porozumienia.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za niezasadne.

Sąd Rejonowy przywołał regulację art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu wywodzi skutki prawne; oraz art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c., iż dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia u wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązania wygasło albo nie może egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Wskazał, że pozwany potwierdził w toku procesu, iż otrzymał kwotę 300,00 zł, którą jednak zwrócił jako „wplacone nieprawidłowo”. Powód natomiast nie podnosił, aby w chwili podpisywania umowy znajdował się w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji lub wyrażenie woli, błędu bądź nie mógł zapoznać się z jego treścią. Treść umowy była dla powoda znana i w ocenie Sądu miał pełną świadomość na jakich warunkach podpisuje umowę (m.in. zgodził się na 10% odsetki za każdy dzień zwłoki). Powód nie podnosił też w toku postępowania, iż w chwili zawierania umowy znajdował się w sytuacji (położeniu), które w jakikolwiek sposób zostało wykorzystane przez pozwanego przy zawieraniu umowy pożyczki.

Sąd Rejonowy stwierdził, że nakaz zapłaty został powodowi doręczony wraz z pozwem i załącznikami oraz pouczeniem o sposobie terminie wniesienia sprzeciwu. W obecnym kształcie korzysta z powagi rzeczy osądzonej zgodnie z formułą *iudicata pro veritate* mur (lub *Res iudicata pro veritate accipitur*) - "sprawę osądzoną uważa się za prawdę".

Odnosząc się do zarzutu wysokości odsetek, Sąd zaznaczył, iż powód w chwili podpisywania umowy miał pełną świadomość co do brzmienia zobowiązania. Godził się na taką wysokość odsetek. Nie podnosił, też aby w chwili podpisywania umowy znajdował się w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji lub wyrażenie woli, błędu bądź nie mógł zapoznać się z jego treścią. Zgodnie z brzmieniem art. 353¹ k.c. strony swobodnie ukształtowały treść umowy, Mając termin spłaty i wysokość odsetek według własnego uznania. Wysokość odsetek maksymalnych została uregulowana zmianą kodeksu cywilnego z dnia 7 lipca 2005 r., zmiana weszła w życie 20 lutego 2006 r. W chwili,

zatem zawierania umowy przez powoda nie obowiązywała część kodeksu mówiąca o wysokości należnych odsetek maksymalnych. Strony zatem, mogły swobodnie w tej części zawrzeć umowę.

W ocenie Sądu Rejonowego, powód nie zdołał wykazać, iż zaistniały okoliczności wskazane w art. 840 k.p.c. Do czasu wytoczenia postępowania egzekucyjnego przez pozwanego, powód nie spłacał zobowiązania. W momencie zajęcia rzeczy ruchomych przez komornika (dwóch samochodów osobowych) pozwany nadał przekaz pocztowy w kwocie 300,00 zł uznając, iż zapłata tej kwoty zwalnia go z zobowiązania. Nie wykazał też zeznaniami świadków, iż świadczył usługi na rzecz pozwanego, które miały zostać zaliczone na poczet długu. Zeznania świadka K. S. nie wnosząc do sprawy nowych okoliczności istotnych dla sprawy. Podobnie zeznania świadka M. N., który wprawdzie potwierdził, iż powód stawił się po odbiór samochodu na jego posesji przed ok. 6 laty, jednak ta okoliczność nie stanowi dowodu na fakt spłaty zobowiązania przez powoda poprzez świadczenie usług transportowych. Jedynie świadek B. B. potwierdziła, iż w ramach zapłaty długu powód przewoził na rzecz pozwanego silniki, transportował samochód (zakupiony przez pozwanego), czy też „załatwił” przyczepkę. Sąd zeznania tego świadka uznał za niewiarogodne albowiem świadek jest życiowym partnerem powoda, a więc osobą zainteresowaną przebiegiem postępowania na korzyść powoda. Ostatecznie jednak świadek nie potrafił dokładnie wskazać ilości usług świadczonych na rzecz pozwanego oraz ich dat. Podobnie jak i powód.

W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał, iż świadczonych usług nie można zaliczyć na poczet spełnienia długu i w związku z tym dokonać na tej podstawie potrącenia.

Ponadto Sąd Rejonowy wskazał, że sprecyzowane pismem procesowym z dnia 26 listopada 2012 roku stanowisko powoda z zobowiązaniem się do zapłaty kwoty 6.390,00 złotych w 10 miesięcznych ratach płatnych od grudnia 2012 roku w żaden sposób nie konkretyzuje żądania pozwu w odniesieniu do treści art.840 k.p.c. Zgodnie z obowiązującymi przepisami to powód jest inicjatorem procesu i na powodzie ciąży obowiązek sprecyzowania żądania.

W ocenie Sądu Rejonowego żądanie pozwu winno być sprecyzowane w odniesieniu do żądania pozwu z 24 maja 2011 roku i wskazywać, czy pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego - nakazu zapłaty ma dotyczyć zobowiązań ponad kwotę 6.390,00 złotych.

Powyższy wyrok apelacją zaskarżył w całości powód zarzucając:

1. błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, że powód nie spełnił zobowiązania w kwocie 300,- zł,
2. naruszenie art. 5 k.c. poprzez przyjęcie, że ustalenie w umowie odsetek w wysokości 10% dziennie, 3650% rocznie nie stanowi nadużycia prawa,
3. naruszenie art. 58 § 2 k.c. poprzez nieuznanie, że zastrzeżenie odsetek w wysokości 10% dziennie nie skutkuje uznaniem czynności prawnej za nieważną,
4. nie zastosowanie art. 388 k.c. w sprawie,
5. naruszenie art. 125 k.c. poprzez przyjęcie, że stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu świadczenie okresowe przedawnia się z upływem 10 lat,
6. naruszenie art. 353¹ k.c. poprzez przyjęcie, że zastrzeżenie odsetek nie sprzeciwia się właściwości (naturze) stosunku prawnego, ustawie i zasadom współżycia społecznego,
7. naruszenie prawa procesowego, tj.

1. art 233 § 1 k.p.c. przez:

- a) dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że pomimo świadczenia przez powoda usług nie doszło do spełnienia świadczenia,

b) błędną ocenę wiarygodności i mocy dowodowej zeznań świadków,

c) dowolną ocenę materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że ojciec powoda zawarł z pozwanym umowę w zakresie spłaty zobowiązania w kwocie 600,- zł, jednak pozwany nie stawiał się w umówionym miejscu uniemożliwiając ze swojej winy wykonanie zobowiązania;

2. art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. poprzez przyjęcie, że nie doszło do spełnienia przez powoda świadczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda okazała się o tyle uzasadniona, że kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia skutkowałą stwierdzeniem nieważności postępowania przed Sądem Rejonowym w całości.

Przede wszystkim bowiem pozew został wniesiony w imieniu powoda przez pełnomocnika legitymującego się pełnomocnictwem udzielonym mu przez powoda do sprawy o zapłatę VI Nc 586/01. Pełnomocnik ten nie legitymował się natomiast pełnomocnictwem do reprezentowania powoda w sprawie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego czy też pełnomocnictwem ogólnym. W postępowaniu apelacyjnym wskazano na powyższą okoliczność i pełnomocnik powoda został zobowiązany do przedłożenia pełnomocnictwa bądź zatwierdzenia czynności zdziałanych przez niego przed Sądem I instancji. W wykonaniu powyższego zobowiązania przedłożył natomiast jedynie pełnomocnictwo umocowujące go do działania w postępowaniu apelacyjnym. Nie przedłożył również zatwierdzenia czynności przed Sądem Rejonowym przez powoda. W konsekwencji uznać należy, że w toku postępowania przed tymże Sądem powód nie był należycie reprezentowany, co uzasadnia stwierdzenie nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 2 k.p.c.

W konsekwencji na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. należało znieść postępowanie przed Sądem Rejonowym w zakresie dotkniętym nieważnością, tj. w całości i uchylić zaskarżony wyrok, przekazując sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach instancji odwoławczej (art. 108 § 2 k.p.c.)

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności usunie brak formalny pozwu przez podpisanie go przez powoda lub należycie umocowanego pełnomocnika, o ile zaś takowy brak nie zostanie usunięty w wyznaczonym terminie zawiesi postępowanie w sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt 5 k.p.c., a po upływie terminu wskazanego w art. 182 § 1 k.p.c. postępowanie w sprawie umorzy.

Jeżeli natomiast brak ten zostanie usunięty Sąd Rejonowy przeprowadzi postępowanie dowodowe w zakresie niezbędnym dla rozstrzygnięcia sprawy w kontekście przesłanek wynikających z art. 840 § 1 k.p.c., bacząc przy tym na regulację art. 843 § 3 k.p.c.

Rozważając powództwo w zakresie żądania zastosowania art. 388 k.c. Sąd Rejonowy będzie miał na uwadze termin określony w art. 388 § 2 k.c.

Jeżeli w toku powtórnego postępowania powód będzie modyfikował żądanie pozwu, Sąd Rejonowy winien stosować regulację art. 193 § 2¹ k.p.c. zgodnie z którą zmiana powództwa w sprawie takiej jak niniejsza może nastąpić wyłącznie w piśmie procesowym. W tym miejscu wskazać bowiem należy na sprzeczną z prawem i wadliwą praktykę Sądu Rejonowego, który dopuścił i rozpoznał żądanie pozwu w kształcie zmienionym ustnie na rozprawie w dniu 19 grudnia 2012 roku i to pod nieobecność pozwanego. Powyższe stanowi dodatkową podstawę. Dodatkowo podkreślić należy, że przedmiotem pozwu było żądanie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w całości, o ile zaś Sąd dojdzie do przekonania, że uwzględnienie tak określonego żądania nie jest możliwe w całości winien, w odniesieniu do treści tytułu wykonawczego określić w jakiej części pozbawia go wykonalności, oddalając powództwo w pozostałym zakresie. Powyższe określenie winno odnosić się do treści tytułu wykonawczego, zaś w tym miejscu podkreślić należy, że nakazem zapłaty zasądzono od powoda na rzecz pozwanego kwotę 300,- zł z odsetkami umownymi w wysokości 10%

dziennie od dnia 21 maja 2001 roku; w związku z powyższym w razie częściowego uwzględnienia żądania pozwu, należy określić za jaki okres odsetkowy Sąd pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy.

Sąd Rejonowy winien również szczegółowo rozważyć podniesiony przez powoda zarzut częściowego przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym w kontekście regulacji art. 125 § 1 zd. 2 k.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania w instancji odwoławczej zapadło na podstawie art. 108 § 2 k.p.c.